

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України

Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної конференції
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ГАСІННЯ ПОЖЕЖ
ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»

18-19 травня 2017 року

Черкаси – 2017

Теорія і практика гасіння пожеж та ліквідації надзвичайних ситуацій: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції – Черкаси: ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2017. – 328 с.

Програмний комітет:

Тищенко О. М. – к. т. н., професор, в. о. начальника Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України;

Безуглов О. Є. – к. т. н., доцент, начальник факультету оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України;

Гвоздь В. М. – к. т. н., професор, начальник У ДСНС України у Черкаській області;

Осипенко В. І. – д. т. н., професор, завідувач кафедри харчових виробництв та верстатів нового покоління Черкаського державного технологічного університету;

Монкеліонене Янина – заступитель начальника учебного центра гражданской защиты, Департамент пожарной охраны и спасения при МВД Литовской Республики;

Шукіс Рітольдас – к. т. н., доцент, завідувач кафедри безпеки праці та протипожежного захисту Вільнюського технічного університету Гедиміна, Литовська Республіка;

Славчев Хрісто – професор, PhD, Габровський технічний університет, Республіка Болгарія;

Василь Іванов – головний інспектор по захисту населення Управління державної пожежної профілактики та профілактичних заходів Департаменту пожежної безпеки та захисту населення МВС Республіки Болгарія;

Леван Надареїшвілі – заступник начальника служби ХБРЯ МВС Грузії;

Лахвич В'ячеслав – к. т. н., доцент, начальник кафедри пожежної та аварійно-рятувальної техніки державної установи освіти «Університет цивільного захисту Міністерства з надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь»;

Пармон Валерій – к. т. н., доцент, начальник кафедри автоматичних систем безпеки державної установи освіти «Університет цивільного захисту Міністерства з надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь»;

Нгуен Туан Ань – к. т. н., заступник начальника факультету пожежної тактики Інституту пожежної безпеки В'єтнама;

Евгеній Рыжиков – PhD, консультант Hotzone Solutions Group, Нідерланди;

Марчин Аншчак – PhD, доцент кафедри внутрішньої безпеки, Університет технічно-торговий ім. Хелени Ходковської, Республіка Польща.

Організаційний комітет:

Качкар Є. В. – к. т. н., доцент, начальник факультету оперативно-рятувальних сил Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України (відповідальний секретар конференції);

Маладіка І. Г. – к. т. н., доцент, заступник начальника факультету – начальник кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України;

Биченко А. О. – к. т. н., доцент, начальник кафедри техніки та засобів цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України;

Покалюк В. М. – к. пед. н., начальник кафедри фізико-хімічних основ розвитку та гасіння пожеж Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України;

Архипенко В. О. – к. пед. н., начальник кафедри спеціальної та фізичної підготовки Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 9 від 05 травня 2017 р.)

Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому доступі
комісією з питань роботи із службовою інформацією
в Черкаському інституті пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол № 6 від 28 квітня 2017 р.)

Секретаріат конференції:

Секція 1 – к. т. н., доцент Мирошник О. М.

Секція 2 – к. т. н. Григор'ян М. Б.

Секція 3 – к. т. н. Нуянзін О. М.

Секція 4 – к. пед. н. Шаріпова Д. С.

<i>Мохнар Л.І., Фомич М.В., Роль викладача вищої школи у вихованні культури міжособистісної взаємодії курсантів ВНЗ ДСНС України</i>	297
<i>Неклонський І.М. Модель діяльності системи цивільного захисту в різних режимах функціонування</i>	298
<i>Неменуца С.М. Методи навчання з пожежної безпеки бакалаврів туристичного бізнесу на кафедрі БЖД ОНАХТ</i>	300
<i>Ненько Ю.П. Professionally oriented communication during training as a condition of forming cadets' readiness to professionally oriented communicative activity</i>	301
<i>Новак О.В. Использование новых форм и методов обучения для организации контролируемой самостоятельной работы слушателей</i>	302
<i>Обрусна С.Ю. Окремі проблеми викладання правових дисциплін для неюридичних спеціальностей</i>	303
<i>Одинець А.В., Несенюк Л.П. основні зміни до керівних документів, що регламентують діяльність, пов'язану з обліком пожеж в Україні</i>	304
<i>Островерх О.О. Щодо створення інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю)</i>	306
<i>Пасинчук К.М., Таран Є.О. Деякі проблеми забезпечення якості вищої професійної освіти в системі ДСНС України</i>	308
<i>Пыханов В.В. Тренажер для подготовки спасателей к ликвидации чрезвычайных ситуаций в коммунальных системах жизнеобеспечения</i>	309
<i>Сергієнко Н. П. Вплив стресогенних факторів на успішність навчання курсантів НУЦЗУ</i>	311
<i>Симинский Д.Л., Тихонович В.М. Безопасная организация спасательных систем при обучении спасателя</i>	313
<i>Симинский Д.Л., Тихонович В.М. О совершенствовании системы подготовки авиаперсонала к проведению аварийно-спасательных работ на воздушных судах</i>	314
<i>Собина В.О., Борисова Л.В. Інформаційна безпека підрозділу ДСНС України</i>	315
<i>Спіркіна О.О. Навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах системи ДСНС України як засіб міжкультурного спілкування у сфері професійної діяльності</i>	317
<i>Усов Д.В. Забезпечення інформаційної безпеки як елемент формування інформаційної культури працівника ДСНС України</i>	319
<i>Ушакова І.М., Байбак А.О. Психологічна підготовка курсантів до роботи в осередку надзвичайних ситуацій</i>	320
<i>Федорчук-Мороз В.І., Вісин О.О. Особливості вивчення дисципліни «Пожежна безпека виробництва» у Луцькому НТУ</i>	321
<i>Чубіна А. С. Децентралізація та її наслідки для пожежної охорони: досвід Німеччини</i>	323
<i>Шевченко Р.І. Аналіз результатів експериментальних досліджень функціональної стійкості окремих груп менеджменту з організації та управління у сфері цивільного захисту</i>	325

МЕТОДИ НАВЧАННЯ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ БАКАЛАВРІВ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ НА КАФЕДРІ БЖД ОНАХТ

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» підготовка студентів у вищих навчальних закладах освіти I-IV рівнів акредитації здійснюється згідно двох спеціальних програм нормативних навчальних дисциплін, одна з яких «Безпека життєдіяльності». Одеською національною академією харчових технологій здійснюється підготовка бакалаврів напрямів підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» та 6.140103 «Туризм». У 2-6 семестрі студенти цих напрямів підготовки вивчають курс «Безпека життєдіяльності».

Основною метою курсу є набуття студентами компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності в туристичній індустрії.

Завданням курсу «Безпека життєдіяльності» є опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

Засвоївши дисципліну «Безпека життєдіяльності» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності, які будуть затребувані в роботі після закінчення навчання, в тому числі:

- здатність оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя і здоров'я;
- уміння орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної, природної та соціальної безпеки;
- спроможність оцінити сталість функціонування підприємства в умовах надзвичайних ситуацій та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- орієнтуватись в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки тощо.

В межах курсу особлива увага приділяється питанням пожежної безпеки. Адже пожежі можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до невинуватих наслідків. Питання пожежної безпеки розбираються на лекціях, під час практичних робіт студентів і самостійного навчання.

На лекції навчальний матеріал викладається більш в пізнавальному плані. Це допомагає студентам у цілому орієнтуватися в питанні. Частково використовуються елементи методики проблемної лекції, а саме наведення прикладів конкретних життєвих ситуацій та наукових проблем. Лекції супроводжуються елементами наочності: презентація та фільми. Студенти знайомляться із загальними поняттями про основи теорії розвитку та припинення горіння, а саме: умовами виникнення, видами, формами, швидкістю поширення, хронологією, класами пожежі. Розбираються небезпечні та шкідливі чинники, які діють на людину при потраплянні в зону впливу пожежі: токсичні продукти горіння; вогонь; підвищена температура середовища; дим; недостатність кисню; руйнування будівельних конструкцій; вибухи; витікання небезпечних речовин, що відбулося внаслідок пожежі; паніка. Вивчаються дії персоналу засобів розміщення туристів та закладів харчування (готель, турбаза, майданчик для кемпінгу, судна, що стаціонарно встановлені на березі, спортивні будинки та споруди, ресторан тощо) при настанні надзвичайної чи небезпечної ситуації, правила взаємодії з пожежно-рятувальними підрозділами. Знайомляться з законодавчою базою в галузі пожежної безпеки, правами і обов'язками туристів і працівників туристичної індустрії щодо пожежної безпеки.

Теоретичні знання з пожежної безпеки закріплюються на практичних заняттях (за даними американських учених, під час практики студент засвоює 75 % матеріалу). Студенти вивчають основні вогнегасні засоби і речовини, вчать обирати їх. Знайомляться з первинними засобами пожежогасіння (комплектацією та вимогами до встановлення пожежних щитів), характеристикою основних елементів устаткування водяного пожежогасіння (розміщенням, організацією місць, правилами перевірки оснащення). Грамотно експлуатувати і утримувати вогнегасники допомагають вивчення їх будови і принципу дії, правил

розміщення. Практично студенти навчаються користуватися вогнегасниками: повітряно-пінними, вуглекислотними, порошковими. Вивчається будова і принцип дії автоматичних систем пожежогасіння. Виконується індивідуальне завдання (ситуаційні): розраховують витрати води на внутрішнє і зовнішнє пожежогасіння для підприємства. Для ефективного засвоєння на заняттях використовуємо відеозаписи, схеми, плакати тощо. Закріплюються знання шляхом відповідей на питання тестів.

Самостійно вивчаються загальні питання організації пожежної безпеки на підприємстві та відповідальність за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки.

Продовжується підготовка майбутніх бакалаврів з питань пожежної безпеки при вивченні навчальної дисципліни «Основи охорони праці» у 6-8 семестрі. Вони вивчають пожежовибухонебезпечні властивості речовин і матеріалів; класифікацію об'єктів за вибухопожежною та пожежною небезпекою; вимоги до улаштування шляхів евакуації і евакуаційних виходів із будівель та приміщень.

Отже, побудована таким чином системи навчання з пожежної безпеки майбутніх бакалаврів напрямів підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» та 6.140103 «Туризм» допомагає їм усвідомити загрози від пожежі. Формується відповідальність за особисту і колективну безпеку. Знання правил організації пожежної безпеки на підприємстві будуть затребувані в роботі після закінчення навчання. Допоможуть захищатися і захищати від пожежі людей, ліквідувати її наслідки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Постанова КМ України від 26 червня 2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»

2. Конспект лекцій з курсу «Безпека життєдіяльності» для бакалаврів напряму підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» та 6.140103 «Туризм» денної та заочної форм навчання / Укл. В.М. Лисюк, С.М. Неменуша / Одеса: ОНАХТ, 2016.- 92с.

3. Методичні вказівки до практичних робіт з курсу БЖД для бакалаврів усіх професійних напрямків денної і заочної форм навчання / Укл. О.А. Нетребський, С.М. Неменуша, З.М. Сахарова / Одеса: ОНАХТ, 2014.- 114 с.

4. Лисюк В.М., Фесенко О.О., Сапожнікова Н.Ю. Основи охорони праці: конспект лекцій. Одеська національна академія харчових технологій, 2016. – 98 с.